

Almindelige bemærkninger til lovforslaget

Hvorfor en ny lov

Den nuværende naturfredningslov fra 1980 er ikke tidssvarende. Denne lov giver således ikke mulighed for at regulere en række forhold, som bør være indeholdt i en moderne og dækkende lov. Men en ny lov skal også sikre, at Grønland lever op til de internationale forpligtigelser, som Grønland har tilsluttet sig. Dette gælder bl.a. Biodiversitetskonventionen, der forpligter de underskrivende lande til at beskytte alle deres arter af dyr og planter, så den biologiske mangfoldighed bevares.

Det grønlandske samfund har også ændret sig meget siden 1980. I dag har vi således en langt større og mere effektiv udnyttelse af de levende ressourcer, både erhvervmæssigt og i fritiden. Et eksempel på dette er den store stigning i antallet af både og snescootere, som dermed har givet flere mulighed for at komme meget længere omkring i naturen.

Nye centrale elementer i lovforslaget i forhold til den eksisterende naturfredningslov

For det første er det hensigten at samle *beskyttelsen* af dyr og planter i naturbeskyttelsesloven. Lovforslaget bemyndiger således Landsstyret til at kunne fastsætte regler om eksempelvis fredning af en art eller bestand, fastsætte fangst- eller jagttider, eller forbyde fangst- og jagt eller anden aktivitet i nærmere afgrænsede områder. Alle disse instrumenter har det tilfælles, at de indeholder beskyttelsestiltag.

For det andet er det hensigten at foretage en mere konsekvent adskillelse mellem beskyttelse og udnyttelse af de levende ressourcer end tilfældet er efter det nuværende regelsæt. Medens beskyttelsen vil blive søgt reguleret i naturbeskyttelsesloven vil *udnyttelsen* af de levende ressourcer blive reguleret af andre regelsæt, herunder fangst- og jagtloven og landsbrugslovgivningen.

For det tredje indeholder lovforslaget en direkte beskyttelse af nogle få unikke naturtyper i form af fastsættelse af beskyttelseslinier.

For det fjerde giver lovforslaget bedre mulighed for at implementere allerede tiltrådte som

kommende internationale forpligtigelser indenfor naturbeskyttelsesområdet.

For det femte indeholder lovforslaget bestemmelser om genetiske ressourcer, herunder en præcisering af, at disse tilhører det grønlandske samfund, samt om genmodificerede organismer, bl.a. til sikring af, at naturen og menneskets sundhed beskyttes i forbindelse med brugen af sådanne organismer.

For det sjette indeholder lovforslaget bestemmelser om udsætning samt ind- og udførsel af

vilde dyr, planter og mikroorganismer, bl.a. for at beskytte naturen mod dyr og planter fra andre lande, samt for at kunne regulere flytning og udsætning af vilde dyrearter og planter fra et sted til et andet sted i Grønland.

For det syvende indeholder lovforslaget en række bestemmelser om færdsel og ophold i naturen.

For det ottende indeholder lovforslaget mulighed for at foretage naturpleje og naturgenopretning.

For det niende indeholder lovforslaget bestemmelser om, at den, der har planer om at udføre større anlægsarbejder eller at placere større anlæg m.v. i naturen, skal beskrive, hvilke konsekvenser det kan have på landskabet eller for dyr og planter i området.

For det tiende indeholder lovforslaget mulighed for at oprette et Naturbeskyttelsesråd, der kan rådgive Landsstyret om forhold indenfor naturbeskyttelsesområdet.

For det ellefte er kommunernes rolle på naturbeskyttelsesområdet præciseret.

Endelig indeholder lovforslaget et helt nyt klageprincip således, at afgørelser, der træffes efter loven, kan påklages til et uvildigt klageudvalg.

Der er nogle elementer i lovforslaget, som ligeledes findes i den gældende naturfrednings-

lov fra 1980 - f.eks. nogle af bestemmelserne om beskyttelse af dyr og planter, fredning af landarealer, samt beskyttelse af naturskabte objekter - men generelt er alle disse elementer ved tilføjelse af nye bestemmelser blevet gjort mere tidssvarende og bredere anvendelige.

Rammelov, men nogle bestemmelser har retsvirkning allerede straks efter landstingslovens ikrafttræden

Lovforslaget har karakter af en rammelov. D.v.s. at udfyldelsen af disse rammer efterfølgende skal/kan ske ved, at Landsstyret udarbejder bekendtgørelser ud fra de rammer, som lovforslaget giver. Dette gælder f.eks. vedrørende beskyttelse af dyr og planter, hvor lovforslaget reelt først får virkning, såfremt der efterfølgende udarbejdes bekendtgørelser på området. I forbindelse med udarbejdelse af sådanne bekendtgørelser vil relevante direktorater, kommuner, organisationer og foreninger m.v. blive inddraget.

Selvom lovforslaget har karakter af en rammelov, er der dog en række bestemmelser i lovforslaget, der har virkning for borgeren og myndigheden m.v. så snart landstingsloven træder i kraft. Det drejer sig om følgende områder: Fredning af landarealer og ferske og salte vande. Beskyttelse af naturskabte objekter. Beskyttede naturtyper og beskyttelseslinier ved visse naturtyper. Udsætning, hold, indførsel og udførsel m.v. og handel med vilde dyr og planter. Genetiske ressourcer og genetisk modificerede organismer. Nogle af bestemmelserne om færdsel og ophold i naturen. Naturkonsekvensvurderinger, samt friluftsklamer.

Forholdet til anden lovgivning

Forslaget til naturbeskyttelseslov skal beskytte dyr opfattet som arter og bestande, hvorimod den dyreværnslovs og dyreetiske beskyttelse af enkeltindivider skal reguleres af en kommende *dyreværnslov*. Den kommende dyreværnslov forventes bl.a. at indeholde bemyndigelse til, at Landsstyret kan fastsætte regler om aflivningsmetoder i forbindelse med fangst og jagt af de levende ressourcer.

Medens det er hensigten at regulere beskyttelsen af dyr i naturbeskyttelsesloven, vil udnyttelsen af disse ressourcer blive reguleret af bl.a. *fangst- og jagtloven*. Denne lov fastlægger således bl.a. hvilke fangst- og jagtmetoder, der må anvendes, samt hvilke personer der må udøve fangst og jagt.

Den nuværende fangst- og jagtlov indeholder imidlertid ligeledes bestemmelser, der inde-

holder elementer, som har karakter af *beskyttelse* af de levende ressourcer. Ved udarbejdelse af fremtidige bekendtgørelser vil det derfor være påkrævet at drøfte indholdet heraf mellem Direktoratet for Fiskeri og Fangst og Direktoratet for Miljø og Natur. Både for at sikre den nødvendige koordination mellem beskyttelse og udnyttelse af de levende ressourcer, men også for at imødegå eventuelle lovgivningsmæssige problemer mellem de to regelsæt.

Ifølge lovforslaget vil landstingsloven ikke gælde for fisk, samt muslinger, rejer og andre hvirvelløse dyr, der lever i salt- og ferskvand. Disse dyr vil derimod beskyttelses- og udnyttelsesmæssigt blive reguleret af *landstingslov om fiskeri*.

Råstofaktiviteter - der reguleres af *råstofloven* - er direkte undtaget for lovforslagets bestemmelser om beskyttelse af naturtyper, beskyttelseslinier ved visse naturtyper, samt kravet om udarbejdelse af en naturkonsekvensvurdering ved større anlægsarbejder m.v. Af lovforslaget fremgår det endvidere, at fastsættelse af regler om naturmæssig beskyttelse i forbindelse med forundersøgelse, efterforskning og udnyttelse af ikke levende ressourcer, ikke sker efter naturbeskyttelsesloven, men på grundlag af den lovgivning, der ligger til grund for meddelelse af bemyndigelse eller bevilling til sådanne aktiviteter, samt som led i den samlede myndighedsbehandling af disse. D.v.s. at det i disse tilfælde bl.a. vil være råstofloven der regulerer den naturmæssige beskyttelse i forbindelse med råstofaktiviteter.

I landstingsforordning om museums- og arkivvæsenet er der som i lovforslaget bestemmelser om, at naturskabte objekter af botanisk, zoologisk og geologisk art tilhører det grønlandske samfund.

Landstingsforordning om arealanvendelse og planlægning har berøringsflader til lovforslaget, særligt i relation til forslagens bestemmelser om beskyttede naturtyper og beskyttelseslinier ved visse naturtyper. Selve arealtilladelsen til placering af eksempelvis en hytte indenfor disse beskyttelseslinier skal gives efter bestemmelserne i landstingsforordning om arealanvendelse og planlægning, bl.a. på baggrund af lovforslagets bestemmelser.

Lovforslaget indeholder ligeledes bestemmelser om, at det i en frilandsplan kan bestemmes, at der i forbindelse med placering af fritids- og turisthytter kan være andre afstandskrav til de beskyttede naturtyper og kystlinien, end dem som lovforslaget angiver. Udarbejdelse af sådanne frilandsplaner - der vil være gældende for et nærmere afgrænset geografisk område - sker i henhold til landstingsforordningen om arealanvendelse og planlægning. Udarbejdelse af sådanne frilandsplaner vil ske i et samarbejde mellem Landsstyret og den respektive kommune. Landsstyret skal efter landstingsforordningen godkende frilandsplanen, før den får virkning.

Lovforslaget indeholder endvidere en bestemmelse om, at Landsstyret kan fastsætte regler om adgang til færdsel og ophold i naturen, herunder om anvendelse af motoriserede befordringsmidler. Efter landstingsforordning om beskyttelse af miljøet (miljøforordningen) kan der fastsættes bestemmelser om anvendelse af motoriserede befordringsmidler, hvilket er sket i de såkaldte Asnescooterbekendtgørelser. Bestemmelsen i forslaget til naturbeskyttelseslov er tiltænkt anvendt således, at denne udelukkende regulerer naturhensyn, mens bestemmelserne vedrørende regulering af støj og beskyttelse af spærrezone m.v. fortsat reguleres med hjemmel i miljøforordningen.

Miljøforordningen indeholder bestemmelser som har en direkte eller inddirekte virkning på naturen. F. eks. reguleres affaldshåndteringen af denne forordning. Lovforslaget indeholder derfor ikke bestemmelser om affald i naturen.

Af lovforslaget fremgår det, at afstandskravene (beskyttelseslinier) til en række beskyttede naturtyper ikke gælder for aktiviteter i forbindelse med indvinding af drikkevand. Denne indvinding er reguleret i henhold til Hjemmestyrets bekendtgørelse om beskyttelse af ferskvandsressourcer og indvinding af ferskvand til drikkevand, der har hjemmel i miljøforordningen.

Havmiljøforordningen og havmiljøanordningens bestemmelser regulerer andre forhold end naturbeskyttelsesloven gør. Førstnævnte bestemmelser skal således beskytte mod forurening af havet - herunder olieforurening, affald og dumpning af diverse stoffer - bl.a. ved at regulere aktiviteterne på havet, medens formålet med naturbeskyttelsesloven er en direkte beskyttelse af faunaen og floraen i havet. Naturbeskyttelsesloven skal således ikke anvendes til at regulere eller imødegå

forskellige former for forurening af havet, men udelukkende anvendes til at beskytte dyrene og plantelivet i havet og disses levesteder.

Landsstyret har kompetencen

Efter lovforslaget er det Landsstyret, der har kompetencen på en række områder. Det er således f.eks. Landsstyret der kan fastsætte regler om beskyttelse af dyr og planter, bestemme at et landareal skal fredes, samt give diverse tilladelser efter loven. Det er også Landsstyret, der har ansvaret for tilsynet med lovens overholdelse.

Lovforslaget vil i sig selv ikke give kommunerne nye opgaver. Efter forslaget kan Landsstyret dog pålægge en kommunalbestyrelse, flere kommunalbestyrelser eller samtlige kommunalbestyrelser at varetage opgaver efter loven, f.eks. tilsynet med lovens overholdelse.

Men en sådan kompetenceoverdragelse vil kun ske, såfremt kommunalbestyrelsen er indforstået med dette.

Administrative og økonomiske konsekvenser for Hjemmestyret

Lovforslaget vurderes ikke at have nogen væsentlige administrative eller økonomiske konsekvenser for myndighederne under Grønlands Hjemmestyre i forhold til den gældende naturfredningslov af 1980. Dette understøttes af Økonomidirektoratets hørings svar af 23. juni 2002.

Da bestemmelserne om beskyttelse af dyr og planter er rammelovsbestemmelser, får disse først virkning i forbindelse med udarbejdelse af eventuelle bekendtgørelser. På nuværende tidspunkt er det ikke muligt på et kvalificeret grundlag at foretage et skøn over, hvilke administrative og økonomiske konsekvenser, det på sigt vil få for Hjemmestyret. Dette afhænger således bl.a. af det fremtidige beskyttelsesbehov, og i hvilket omfang dette vil blive udmøntet i bekendtgørelser.

Lovforslaget får heller ingen umiddelbare virkninger for omfanget af tilsynet med lovens overholdelse, sammenholdt med tilsynsbehovet efter den gældende naturfredningslov af 1980.

Enkelte bestemmelser i forslaget vil have en mindre administrativ og økonomisk betydning for Hjemmestyret.

Forslaget om nedsættelse af et uvildigt klageudvalg vil således have en sådan konsekvens for Hjemmestyret. Der vil således bl.a. være udgifter til sekretariatsfunktionen samt evt. rejse- og honoreringsudgifter til udvalgets medlemmer.

Såfremt der nedsættes et Naturbeskyttelsesråd vil dette også kunne have nogle mindre administrative og økonomiske konsekvenser.

Bestemmelserne om beskyttede naturtyper og beskyttelseslinier ved visse naturtyper vurderes at medføre behandling af et begrænset antal dispensationssager. Bestemmelserne om udsætning, hold, indførsel og udførsel m.v. og handel med vilde dyre- og plantearter vil også medføre flere sager end i dag, dog skønnes dette også at blive et begrænset antal. Ligeledes vil bestemmelserne om færdsel og ophold, samt naturkonsekvensvurderinger kunne give en begrænset forøgelse af antallet af administrative opgaver for Landsstyret.

Alt i alt vurderes lovforslaget således kun at få en begrænset administrativ og økonomisk betydning for Hjemmestyret, sammenlignet med ordningen efter den gældende naturfredningslov.

Administrative og økonomiske konsekvenser for kommunerne

Som det fremgår af ovennævnte beskrivelse af kompetencefordelingen mellem Landsstyret og kommunerne er udgangspunktet efter lovforslaget, at det er Landsstyret, som har kompetencen til at foretage forskellige foranstaltninger. Kommunerne får derfor som udgangspunkt ingen ekstra opgaver på naturbeskyttelsesområdet.

Efter lovforslaget kan Landsstyret pålægge en kommune at varetage opgaver efter loven. Men dette vil kun ske, såfremt kommunen er indforstået hermed. Overtagelse af sådanne fremtidige opgaver vil naturligvis kunne have administrative og økonomiske konsekvenser for kommunen.

På visse afgrænsede områder vil lovforslaget på sigt kunne have afsmittende administrative og økonomiske konsekvenser for kommunen. Landstingslovens mulighed for at udarbejde forvaltningsplaner for de levende ressourcer eller for fredede landarealer vil således typisk involvere de berørte kommuner med dertil hørende administrative konsekvenser. Kommunerne kan også få ekstra arbejde med at analysere og kommentere de udkast til bekendtgørelser, som Landsstyret vil udarbejde på baggrund af de bemyndigelser, lovforslaget giver.

Enkelte bestemmelser i forslaget vil umiddelbart efter landstingslovens ikrafttræden have en administrativ og økonomisk betydning for kommunerne. Dog vurderes virkningen at være af begrænset omfang.

Dette gælder forslaget om, at alle kommuner inden for 1 år efter landstingslovens ikrafttræden, skal oplyse Landsstyret om, hvilke kommunale vedtægter, der findes i de respektive kommuner.

Efter bestemmelserne om beskyttede naturtyper og beskyttelseslinier ved visse naturtyper vil kommunen ligeledes kunne få noget merarbejde, men da disse sager typisk vil have sammenfald med den øvrige fysiske planlægning - idet en dispensationsansøgning efter naturbeskyttelsesloven vil være indeholdt i en arealansøgning, som kommunerne allerede i dag "førstebehandler", før sagen sendes videre til Landsstyret til afgørelse - vurderes dette merarbejde at blive begrænset.

I enkelte tilfælde vil en kommune kunne blive pålagt opgaver efter landstingsloven, såfremt kommunen står som bygherre for et stort projekt. F.eks. vil en kommune, der ønsker at udføre et større anlægsarbejde i det åbne land, være forpligtet til at udarbejde en vurdering af konsekvenserne for landskabet eller for områdets dyr og planter.

KANUKOKA har i forbindelse med sit høringssvar af 26. juni 2002 fremført følgende om de økonomiske konsekvenser i forbindelse med lovforslagets vedtagelse: "... men det er først, når den nye lov skal føres ud i livet via bekendtgørelser, der fastlægger, hvordan Landsstyret ønsker, at lovens intentioner praktisk skal varetages, at der kan sættes økonomi på, og landsforeningen betragter det som en selvfølge, at kommunerne og landsforeningen høres, når dette finder sted....."

Inddragelse af befolkningen m.v. i beslutningsprocessen

Ved lovens administration vil der blive lagt afgørende vægt på, at befolkningens synspunkter inddrages i beslutningsprocesserne. Når der fastsættes bestemmelser efter loven og træffes konkrete afgørelser, vil der ligeledes blive taget væsentligt hensyn til den bedste, tilgængelige viden, bl.a. i form af biologisk rådgivning. Det er ligeledes af afgørende betydning, at relevante direktorater, kommunalbestyrelser, organisationer og foreninger m.v. inddrages i beslutningsprocessen.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til Kapitel 1. Lovens formål og anvendelsesområde

Formålsbestemmelsen i § 1 afstikker rammerne for de hensyn, som lovligt kan og skal tages ved administrationen af landstingsloven. De nævnte formål i § 1 er således de hovedformål, der skal

tages ved administrationen af landstingsloven, men udelukker ikke, at andre hensyn end de i § 1 nævnte lovligt kan tages i betragtning i forbindelse med konkrete beslutninger efter landstings-

loven.

Til § 1, stk. 1

Begrebet bæredygtigt grundlag/udvikling var det centrale element i FN's konference om miljø og udvikling i RIO i 1992. Af Konventionen om den biologiske mangfoldighed fra 1992 (i daglig tale kaldet Biodiversitetskonventionen), som Danmark - med Landsstyrets samtykke - har tiltrådt på Grønlands vegne, fremgår det, at landene har ansvaret for at bevare deres biologiske mangfoldighed og for at udnytte deres biologiske ressourcer på et bæredygtigt grundlag. Landstingsloven vil således medvirke til at opfylde Grønlands forpligtigelser om, at samfundsudviklingen skal ske på et bæredygtigt grundlag.

Ved bæredygtigt grundlag forstås en økologisk brug af ressourcerne, der skaber balance mellem udnyttelse og beskyttelse, så livsgrundlaget ikke ødelægges. En bæredygtig udvikling skal således sikre, at befolkningens behov opfyldes, uden at forringe fremtidige generationers mulighed for at opfylde deres.

Af stk. 1 fremgår ligeledes, at landstingsloven skal medvirke til at beskytte naturen "i overensstemmelse med forsigtighedsprincippet". Forsigtighedsprincippet er indsat som en bindende præambel i Biodiversitetskonventionen. Konventionens definition af forsigtighedsprincippet er sålydende: "De kontraherende parter - som mærker sig, at mangel på videnskabelig sikkerhed i tilfælde, hvor der er fare for stærk nedgang i eller tab af den biologiske mangfoldighed ikke må bruges som påskud til at udsætte foranstaltninger til at undgå eller mindske denne fare". Ved forsigtighedsprincippet forstås således, at såfremt der er tvivl om, hvorvidt ressourcerne forvaltes på et bæredygtigt grundlag, skal tvivlen komme naturen til gode.

Af stk. 1 fremgår det herudover, at forvaltningen af landstingsloven skal ske "i respekt for menneskers livsvilkår". Herved menes inddragelse og hensyntagen til lokale forhold, befolkningens ønsker og prioriteringer, samt traditionel viden og traditionel levevis.

Respekten for traditionel viden og traditionel levevis er indsat som en præambel i Biodiversitetskonventionen. Heraf fremgår, at de kontraherende parter "erkender at mange indfødte og lokale samfund med traditionsbunden levevis traditionelt er stærkt afhængige af de biologiske ressourcer, og at det er ønskeligt, at der sker en retfærdig fordeling af fordelene ved anvendelsen af traditionel viden, nyskabelser og praksis af betydning for bevaring af den biologiske mangfoldighed og bæredygtig udnyttelse af dens bestanddele".

Af Biodiversitetskonventionens artikel 10 fremgår det endvidere, at landene skal "beskytte og fremme sædvanemæssig udnyttelse af de biologiske ressourcer i overensstemmelse med den traditionelle kultur, når denne er forenelig med hensynet til bevaring eller bæredygtig udnyttelse".

Traditionel viden og levevis er også indeholdt i Konventionen om kulturel diversitet. Heraf fremgår bl.a. at medlemslandene er forpligtet til at respektere og beskytte traditionel viden og levevis i forbindelse med forvaltningen af de levende ressourcer.

Til § 1, stk. 2

Stk. 2 nævner hovedformålene med landstingsloven.

Af stk. 2 nr. 1 fremgår, at landstingsloven især tilsigter at beskytte den biologiske mangfoldighed. Med dette menes, at landstingsloven skal sikre, at den grønlandske fauna og flora også i fremtiden bør indeholde den samme biologiske mangfoldighed, som findes i naturen i dag, herunder at det kan være nødvendigt at foretage beskyttelsesforanstaltninger for at sikre dette.

Grønland er omfattet af Konventionen om den biologiske mangfoldighed fra 1992, som netop har som hovedformål at beskytte den eksisterende mangfoldige flora og fauna.

Af stk. 2 nr. 2 fremgår det, at landstingsloven især tilsigter at udnytte de levende ressourcer på et bæredygtigt grundlag. Ved de levende ressourcer forstås den grønlandske fauna og flora, som er reguleret i kap. 2, 3 og 4 for henholdsvis pattedyr og fugle og andre dyr samt vilde planter. Begrebet "bæredygtigt grundlag" er beskrevet ovenfor.

Til § 1, stk. 3

Beskriver andre formål med landstingsloven, end de hovedformål der er nævnt i stk. 2.

Som noget nyt i forhold til den eksisterende naturfredningslov indeholder lovforslaget regler om, hvorledes samfundet skal forholde sig til udnyttelsen af genetiske ressourcer fra vilde dyr, planter samt mikroorganismer, samt genetisk modificerede organismer. I stk. 3, nr. 1 og 2 slås det således fast, at landstingslovens formål er at sikre, at udnyttelsen af genetiske ressourcer fra vilde dyr, planter samt mikroorganismer kommer samfundet til gode, ligesom det er landstingslovens formål at sikre, at naturen og menneskets sundhed beskyttes i forbindelse med udnyttelse, brug og forvaltning af genetisk modificerede organismer.

Til § 2

Fastsætter landstingslovens geografiske område. Landstingsloven gælder således for landområderne samt på fiskeriterritoriet.

Landstingsloven gælder som udgangspunkt alle landarealer i Grønland. Kapitel 7, 8, 12, 13, 14 og 15 indeholder imidlertid bestemmelser, som kun gælder uden for by- og bygdezonerne.

Landstingsloven gælder også for baseområder og stationer m.v.

Til § 3

Fastsætter hvilke fauna og flora der er omfattet af landstingsloven.

Som det fremgår af stk. 1 omfattes den vilde fauna af landstingsloven, bestående af land- og havpattedyr, fugle og andre dyr, der lever i naturen. Der er dog en undtagelse for dette, nemlig at lovforslaget ikke gælder for fisk, samt muslinger, rejer, krabber og andre hvivelløse dyr, der lever i fersk- og saltvand.

Beskyttelsen af fisk og deres levesteder, samt beskyttelsen af hvirvelløse dyr, der lever i fersk- og saltvand, er reguleret i fiskerilovgivningen.

Stk. 2 fastsætter landstingslovens område hvad angår vilde planter, bestående af alle former for vild flora, herunder bl.a vilde blomster, græsser, mos og svampe.

Til § 4

Fastsætter at landstingsloven ikke kan anvendes til at fastsætte regler om naturmæssig beskyttelse i.f.m. forundersøgelser, efterforskning og udnyttelse af de ikke levende ressourcer. I praksis vil det være råstofloven, der skal anvendes som hjemmel i disse tilfælde.

Til Kapitel 2. Beskyttelse af pattedyr og fugle

Til § 5

Af denne bestemmelse fremgår, at Landsstyret bemyndiges til at fastsætte regler til beskyttelse af pattedyr og fugle, herunder regler relateret til nedennævnte punkter 1-9.

Til § 5, stk. 1, nr. 1

Landsstyret kan fastsætte regler om at frede en art, en bestand eller dele af en bestand.

Ved fredning af en art forstås en fredning der skal gælde for hele dyrearten i hele landet, f.eks. en hvalart eller en fugleart. Sammenholdt med de øvrige beskyttelsesforanstaltninger efter stk. 2 vil anvendelsen af nr.1 om fredning af en art typisk have karakter af en totalfredning af arten, således at der på intet tidspunkt af året må ske fangst eller jagt af arten.

Ved en bestand forstås en del af en art, typisk geografisk opdelt. Som et eksempel på opdelingen af en art kan der henvises til, at rensdyr og moskusokser er opdelt i en række mere eller mindre store og små bestande rundt om i landet. Efter nr. 1 vil der være mulighed for at frede en eller flere af sådanne bestande.

Endelig er der efter nr. 1 mulighed for at fastsætte regler om at frede dele af en bestand. Dette kan f.eks. være en delvis fredning af en af ovennævnte store eller små bestande af rensdyr eller moskusokser, f.eks. i et begrænset område.

Allerede efter den nuværende naturfredningslov, sammenholdt med fangst- og jagtloven, er der mulighed for at frede en art, en bestand eller dele af en bestand af pattedyr.

Til § 5, stk. 1, nr. 2

Landsstyret kan fastsætte regler om at foretage reguleringer af fangst og jagt på baggrund af pattedyrs og fugles køn, alder og størrelse.

Af naturlige grunde vil denne bestemmelse have speciel relevans for beskyttelse af pattedyr, men det kan dog ikke afvises, at den også vil kunne have relevans ved beskyttelse af fugle.

Efter landstingslov om fangst og jagt er der hjemmel til at gennemføre foranstaltninger til regulering af fangst og jagt, herunder udstede regler om størrelse, alder og køn af fangstedyr.

Til § 5, stk. 1, nr. 3

Landsstyret kan fastsætte regler om fangst- og jagttider på pattedyr og fugle.

Landsstyret må i forbindelse med bekendtgørelser for hver art vurdere, hvilke fangst- og jagttider, der skal gælde for pattedyr og fugle, bl.a. under hensyntagen til den bedste, tilgængelige viden.

Allerede efter den nuværende naturfredningslov, sammenholdt med fangst- og jagtloven, er der mulighed for at fastsætte fangst- og jagttider.

Til § 5, stk. 1, nr. 4

Landsstyret kan fastsætte regler om at forbyde fangst og jagt i nærmere afgrænsede områder.

Indførelse af sådanne fangst- og jagtfrie områder kan bl.a. være aktuelle i forbindelse med, at Landsstyret har konstateret, at en eller flere dyrearter har været udsat for en tilbagegang i pågældende område.

Et vigtigt element i Landsstyrets nærmere overvejelse af, hvilke beskyttelsesforanstaltninger der skal gennemføres, vil være afgørelsen af, om Landsstyret kan/skal anvende denne bestemmelse, og hvornår Landsstyret kan/skal anvende kap. 5 om fredning af landarealer og ferske- og salte vande, når Landsstyret ønsker at beskytte pattedyr eller fugle mod fangst- og jagt i nærmere afgrænsede områder. En af forskellene er, at nr. 4 kan foranstaltes af Landsstyret ved en bekendtgørelse, modsat en fredning efter kap. 5, som skal gennem en speciel procedure. En beskyttelse efter nr. 4 vedrører kun forbud mod fangst og jagt, mens en fredning efter kap. 5 typisk vil indeholde andre bestemmelser for området. En fredning efter kap. 5 vil også typisk være af mere varig karakter, medens foranstaltningerne efter nr. 4 kan være gældende i et kort tidsrum.

Efter fangst- og jagtloven har Landsstyret allerede i dag hjemmel til at friholde områder for fangst og jagt. Da naturbeskyttelsesloven omfatter *beskyttelsen* af pattedyr og fugle bør denne bestemmelse imidlertid være indeholdt i naturbeskyttelsesloven.

Til § 5, stk. 1 nr. 5

Landsstyret kan efter denne bestemmelse fastsætte regler om fastsættelse af kvoter for fangst og jagt på land- og havpattedyr og fugle i hele Grønland eller i nærmere afgrænsede områder.

Landsstyret har igennem årene for flere land- og havpattedyr fastsat kvoter for fangst og jagt. Dette gælder f.eks. for fangt og jagt af rensdyr og moskusokser, samt for nogle hvaler.

Fastsættelse ved kvoter kan også ske i form af regulering af, hvor mange fugle der må skydes per dag.

Ved fastsættelse af en kvote kan Landsstyret bestemme, at en kvote kun skal tildeles erhvervsfangere eller fritidsfangere/jægere, samt fastsætte en kvotefordeling mellem de to kategorier af fangere/jægere.

Allerede i dag har Landsstyret mulighed for at fastsætte kvoter for fangst og jagt af pattedyr og fugle.

Til § 5, stk. 1, nr. 6

Landsstyret kan efter denne bestemmelse fastsætte regler om beskyttelse af pattedyrs og fugles fødegrundlag, f.eks. for at sikre en arts fortsatte forekomst i et område. Eksempelvis ved at beskytte muslingebanker mod erhvervsmæssig udnyttelse, hvis disse er en vigtig fødekilde for fældende kongeederfugle.

Til § 5, stk. 1, nr. 7

Hensigten med denne bestemmelse er at give Landsstyret mulighed for at fastsætte regler om forvaltningsplaner med det formål at beskytte land- og havpattedyr samt fugle.

Sådanne forvaltningsplaner vil blive udarbejdet i et tæt samarbejde med de berørte direktorater, kommuner, samt relevante organisationer og foreninger m.v. og med inddragelse af den bedste, tilgængelige viden.

Der er med denne landstingslov ikke tiltænkt nogle begrænsende retningslinier for udformningen, indholdet og varigheden af sådanne forvaltningsplaner. I praksis vil sådanne forvaltningsplaner blive udformet meget forskelligt, og med meget forskelligt indhold, alt efter hvilke individuelle behov der er.

En forvaltningsplan vil typisk beskrive en arts eller bestands status og de trusler, arten eller bestanden er udsat for. Forvaltningsplanen vil ligeledes anviser de metoder, der skal anvendes for at beskytte arten eller bestanden.

Til § 5, stk. 1, nr. 8 og 9

Efter nr. 8 kan Landsstyret fastsætte regler om forbud mod færdsel i nærmere afgrænsede områder eller perioder.

Ovennævnte områder kan være store eller små. Lukningen af områder kan ske på flere forskellige måder, f. eks. ved at lukke områder i kortere eller længere tidsperioder, eller ved at forbyde en særlig form for færdsel, f.eks motoriseret færdsel.

Efter nr. 9 kan Landsstyret desuden forbyde nærmere angivne aktiviteter i et område og/eller i en periode.

"Aktiviteter" kan f.eks. være snescooterkørsel, sejlads samt flyvning i lav højde.

Til § 5, stk. 2

Af denne bestemmelse fremgår det, at Landsstyret i forbindelse med udarbejdelse af bekendtgørelser om beskyttelse af pattedyr og fugle skal tilstræbe at sikre den bedst mulige succes for dyrenes yngledygtighed, herunder at disse dyr så vidt muligt har fred i yngletiden.

Ovennævnte princip svarer til de udmeldinger, som Landstingets Frednings- og Miljøudvalg ved flere lejligheder B første gang i 1996 og senest i april 2003 B har afgivet i forbindelse med forvaltningen og regelfastsættelse angående fugle, herunder at der skal ske en sikring af den bedst mulige succes for fuglenes yngledygtighed.

Til § 5, stk. 3

Efter denne bestemmelse har Landsstyret pligt til at høre Fangstrådet, når Landsstyret udarbejder bekendtgørelser om beskyttelse af pattedyr og fugle.

Fangstrådet er nedsat efter reglerne i fangst- og jagtloven.

Til § 6, stk. 1

Denne bestemmelse er nødvendig for at sikre, at der kan ske den nødvendige kortlægning af landets fangstmæssige ressourcer og de nødvendige videnskabelige undersøgelser af faunaen, selvom der er gennemført beskyttelsesforanstaltninger efter § 5.

Til § 6, stk. 2

Denne bestemmelse fastlægger, at Landsstyret kan pålægge personer, f.eks. erhvervs- og fritidsfangere/jægere, virksomheder og institutioner at aflevere

materiale fra nedlagte dyr og fugle til videnskabelige undersøgelser. Landsstyret kan ligeledes pålægge ovennævnte at afgive oplysninger om udnyttelsen til videnskabelige undersøgelser, eller til brug for den administrative forvaltning af fangst- og jagtområdet.

Sådanne pålæg kan ske både ved fastsættelse af nærmere regler herom ved bekendtgørelse eller konkret ved forvaltningsafgørelser, hvor Landsstyret administrativt beslutter dette.

Virksomheder er medtaget i dette stykke for at sikre, at såfremt det er virksomheden - og ikke en enkeltperson i virksomheden - der har fået en ret til at nedlægge pattedyr eller fugle, skal der være mulighed for at pålægge selve virksomheden at aflevere materiale eller oplysninger.

Ved institutioner er der særligt tænkt på de tilfælde, hvor videnskabsfolk fra en uddannelses- eller forskningsinstitution har fået en ret til at nedlægge de i dette kapitel nævnte dyr og fugle.

Bestemmelsen giver mulighed for at pålægge ovennævnte personer m.v. at afgive oplysninger til brug for den administrative forvaltning af fangst- og jagtområdet. Det er således af central betydning, at de myndigheder, der forvalter denne landstingslov, har mulighed for at indhente oplysninger om den foretagne fangst og jagt, bl.a. af hensyn til, at man kan forvalte i overens- stemmelse med de formål, der er nævnt i landstingslovens kapitel 1.

Til Kapitel 3. Beskyttelse af andre dyr

Til § 7

Landsstyret kan fastsætte regler om beskyttelse af andre dyr end de i kapitel 2 nævnte. Det drejer sig f.eks. om mikroorganismer, samt insekter og andre hvirvelløse dyr.

Formålet med bestemmelserne om "andre dyr" er at opsamle alle dyr, som ikke er pattedyr og fugle. Bestemmelsen tager også højde for de tilfælde, hvor der kommer ny fauna til Grønland, som ikke har karakter af pattedyr eller fugle.

Beskyttelse af disse dyr kan ske ved seks forskellige foranstaltninger, som også er nævnt i kapitel 2 om beskyttelse af pattedyr og fugle. Der henvises derfor til bemærkningerne til bestemmelserne i kapitel 2.

Til Kapitel 4. Beskyttelse af vilde planter

Til § 9

Landsstyret kan fastsætte regler om beskyttelse af vilde planter.

Ved vilde planter forstås alle former for vildtlevende flora i naturen. Bestemmelsen er således ikke tiltænkt at skulle anvendes på f.eks. opdyrkede planter i haver og i landbrug.

Da disse foranstaltninger svarer til de i kap. 2 nævnte, henvises der til bemærkningerne til bestemmelserne i kapitel 2.

Til Kapitel 5. Fredning af landarealer samt ferske- og salte vande

Bestemmelserne svarer overvejende til de i naturfredningsloven af 1980 fastsatte bestemmelser om arealfredning, men proceduren for gennemførelse af en fredning er dog i dette lovforslag blevet smidiggjort. Efter naturfredningsloven er der således krav om flere offentlige underretninger undervejs i en fredningssag, end det er tilfældet efter dette lovforslag, og i flere tilfælde er der i naturfredningsloven krav om offentliggørelse i Statstidende, hvilket i dette forslag er udeladt som bekendtgørelsesform.

Efter lovforslaget skal der i to tilfælde ske offentlig underretning i en fredningssag, nemlig på det tidspunkt, hvor Landsstyret har udarbejdet et fredningsforslag, samt på det tidspunkt, hvor det endelige fredningsforslag foreligger. Det er Landsstyrets vurdering, at disse to underretninger giver offentligheden tilstrækkelig grad af mulighed for at blive inddraget i beslutnings- processen, samtidig med at det er et system, der er håndterbart.

Konsekvensen af reglerne i kapitel 5 er, at en fredning af et landareal eller ferske eller salte vande kun kan gennemføres efter reglerne i dette kapitel. D.v.s. at det fremover kun er Landsstyret, der kan gennemføre sådanne fredninger. En kommunalbestyrelse, der f.eks. ønsker at få et landareal fredet, skal således fremover foreslå dette overfor Landsstyret, og kan ikke længere ved en kommunalvedtægt frede sådanne områder. Kommunale vedtægter fra før lovens ikrafttræden er dog stadig gældende, indtil de eventuelt ophæves.

Til § 11

Landsstyret kan frede et landareal og ferske- og salte vande, såfremt det anses for nødvendigt for at varetage en eller flere af de i § 1 nævnte formål. En fredning kan således f.eks. være ønskelig for at beskytte den biologiske mangfoldighed, og/eller for at bevare landskabelige værdier.

Til § 11, stk. 2

Efter denne bestemmelse skal det så vidt muligt tilstræbes i forbindelse med fredningen at gennemføre en beskyttelse af nærmere afgrænsede økosystemer.

Ved økosystemer forstås et samspil mellem levende organismer og deres samspil med de fysiske omgivelser. Inden for et økosystem er alle levende organismer på forskellige måder påvirkede og afhængige af andre organismer.

Det skal pointeres, at det ikke er nogen betingelse for at gennemføre en fredning, at der forefindes et eller flere økosystemer. Man kan derfor nærmest betragte denne bestemmelse som en "formålsbestemmelse". Bestemmelsen afspejler således filosofien i biodiversitetskonventionens definition på "biologisk mangfoldighed", der inddeler diversiteten i dyr, planter, genressourcer samt økosystemer.

Til § 12, stk. 1 og 2

En fredningssag kan efter stk. 1 tage sin begyndelse ved, at Landsstyret beslutter at fremsætte et fredningsforslag. Men sagen kan også begynde ved, at en kommunalbestyrelse eller en forening, organisation eller lignende, der er anerkendt hertil af Landsstyret, fremsætter et fredningsforslag overfor Landsstyret.

Det er således kun en forening, organisation eller lignende, der er anerkendt til at kunne rejse en fredningssag, som kan rejse en fredningssag overfor Landsstyret. For at en forening, organisation og lignende kan anerkendes hertil, må der som minimum være tale om, at den har hjemsted eller repræsentation i Grønland, og at den har en struktur, indeholdende bestemmelser - typisk vedtægter - for dens virke. Har foreningen repræsentation i Grønland (hovedforeningen befinder sig et andet sted end Grønland, eller den grønlandske del af en international sammenslutning) skal der foreligge vedtægter for foreningen, alene gældende for foreningen i Grønland. Foreningen skal ligeledes have en medlemsliste. Hertil kommer, at det vil være hensigtsmæssigt for foreningen m.v. - men dog intet krav - at man i forbindelse med en ansøgning om anerkendelse til at rejse en fredningssag, vedlægger et referat fra generalforsamlingen i foreningen eller organisationen.

Landsstyrets anerkendelse af en forening, organisation eller lignende som rejsningsberettiget sker på grundlag af en ansøgning herom og meddeles i form af en skrivelse fra Landsstyret til vedkommende forening.

Til § 12, stk. 3

Af denne bestemmelse fremgår, hvad et fredningsforslag fra en kommunalbestyrelse eller en forening, organisation eller lignende som minimum skal indeholde. Forslaget skal således som minimum indeholde en angivelse af, hvilket land- eller vandområde der ønskes fredet, samt oplysninger om tildelte brugsrettigheder, typisk arealtildelinger, der vil blive påvirket af en eventuel fredning. Såfremt der er vanskeligheder med at indsamle oplysninger om sidstnævnte, vil Landsstyret kunne være behjælpelig med at indsamle sådanne oplysninger.

Forslaget skal desuden være ledsaget af en redegørelse for forslagens formål og baggrund; altså hvorfor der ønskes en fredning af arealet.

Bestemmelsen indeholder således intet krav om, at forslagsstilleren skal udarbejde et egentlig forslag til en fredningsbekendtgørelse, indeholdende de bestemmelser som forslaget tænkes at skulle indeholde. Bestemmelsen udelukker imidlertid ikke, at forslagsstilleren kan fremsætte et forslag, der også indeholder forslag til fredningsbestemmelser.

Til § 12, stk. 4 og 5

Når Landsstyret har modtaget et forslag til fredning fra en kommunalbestyrelse eller en forening eller lignende, afgør Landsstyret om sagen skal fremmes eller ej. Hvis sagen fremmes udarbejder Landsstyret et fredningsforslag på baggrund af det stillede forslag.

Landsstyrets afgørelse om ikke at fremme en sådan fredning kan påklages efter reglerne i § 55 Landsstyrets afgørelse om at fremme en fredningssag kan derimod ikke påklages. Der er intet retssikkerhedsmæssigt problem forbundet hermed, da personer, der er utilfredse med fredningsforslaget, på et senere tidspunkt i fredningsforløbet vil kunne klage over Landsstyrets afgørelser, ligesom der vil være mulighed for at fremsætte indsigelser mod forslaget i forbindelse med offentliggørelse af fredningsforslaget; jfr. § 13.

Til § 13

Landsstyret underretter offentligheden om fredningsforslaget gennem offentliggørelse i de landsdækkende medier, og i fornødent omfang ligeledes i lokale medier. Sidstnævnte offentliggørelse kan være specielt aktuelt, når en fredning gælder et begrænset område og derfor i særlig grad berører den stedlige befolkning.

Landsstyret underretter samtidig særskilt de personer, selskaber, myndigheder, institutioner og organisationer m.v. der har brugsrettigheder over arealer, der omfattes af forslaget. Det er typisk personer m.v., der har fået en arealtildeling til opførelse af en bygning eller til opdyrkning af et areal. Landsstyret underretter ligeledes de berørte kommunalbestyrelser.

Endelig underrettes de foreninger og organisationer m.v., som antages at have en væsentlig interesse i forslaget. Sådanne foreninger og organisationer behøver nødvendigvis ikke at være identisk med de foreninger, organisationer og lignende, som har kompetence til at rejse en fredningssag.

Til § 14

Fra det tidspunkt, den i § 13 nævnte underretning er kommet frem, må der ikke foretages noget, der kan hindre eller vanskeliggøre gennemførelsen af den påtænkte fredning.

Forbudet gælder fra offentliggørelsen i de landsdækkende medier, og indtil der er foretaget offentlig bekendtgørelse af den endelige fredning, jfr. § 16, stk. 2.

Til § 15

Landsstyret bemyndiges efter denne bestemmelse til i fornødent omfang at erhverve ejendom, såfremt det er nødvendigt for at gennemføre en fredning. Evt. ekspropriation sker efter reglerne i landstingslov om ekspropriation.

Det vil sige, at såfremt der fremkommer et erstatningskrav i forbindelse med en frednings-

sag, skal sagen først forsøges løst ved en overenskomst mellem den, der kræver erstatning og Landsstyret. Såfremt der ikke kan opnås enighed om berettigelsen af erstatningen eller erstatningens størrelse, skal sagen behandles af det i § 2 i ekspropriationsloven nævnte udvalg, der afgør om der skal ydes erstatning, og i givet fald erstatningens størrelse.

Til § 16, stk. 1

Efter udløbet af fristen på de 2 måneder i forbindelse med offentliggørelsen af fredningsfor-

slaget i de landsdækkende medier, afgør Landsstyret om fredningen skal gennemføres. Landsstyrets afgørelse kan påklages efter reglerne i § 18.

Fredningen vil indeholde en række fredningsbestemmelser, som det er nævnt i nr. 1-8.

En af fredningsbestemmelserne skal fastlægge, hvilken instans der har tilsynet med overholdelse af fredningsbestemmelserne. Det kan i konkrete tilfælde blive

kommunalbestyrelsen som har dette tilsyn, såfremt kommunen er indforstået hermed.

Til § 16, stk. 2

Fastsætter at den endelige fredning skal offentliggøres i de landsdækkende medier, og i fornødent omfang også i lokale medier. Sidstnævnte offentliggørelse kan være specielt aktuel, når en fredning gælder et begrænset område og derfor i særlig grad berører den stedlige befolkning.

Til § 17, stk. 1, 2 og 3

Fastsætter hvorledes proceduren er, når en fredning ønskes ophævet eller ændret.

Stk. 1 omhandler den situation, hvor en fredning er gennemført efter lovens ikrafttrædelse og efterfølgende skal ophæves eller ændres. Her skal der benyttes samme fremgangsmåde, som hvis man ønsker at gennemføre en fredning, altså bl.a. en offentliggørelse heraf i de landsdækkende medier.

Bestemmelsen om ændring af fredninger skal sammenholdes med § 16, stk. 1 nr. 7, hvoraf det fremgår, at der skal træffes afgørelse om, hvorvidt der kan dispenseres fra fredningsbestemmelser. For at undgå at skulle ændre fredninger ved mindre betydende fravigelser vil det være hensigtsmæssigt at have en dispensationsadgang i fredningsbestemmelserne.

Væsentlige ændringer af fredninger f.eks. i form af indskrænkninger af det fredede område eller dispensationer i strid med formålet med fredningen bør dog ikke ske ved dispensation, men i form af samme procedure som for gennemførelse af fredninger.

Stk. 2 omhandler de fredninger, som Landsstyret har gennemført før lovens ikrafttrædelse. Ophævelse eller ændring af disse "gamle fredninger" kræver ligeledes, at man følger samme fremgangsmåde som for gennemførelse af en fredning.

Stk. 3 omhandler for det første kommunale fredninger, der er gennemført før lovens ikrafttræden med Landsstyrets godkendelse. Pågældende kommune har kompetence til at ophæve disse, men Landsstyret skal give sit samtykke hertil. Bestemmelsen omhandler for det andet kommunale fredninger, som er gennemført uden at Landsstyret har givet godkendelse. Sådanne fredninger kan ophæves af vedkommende kommune, der dog skal underrette Landsstyret herom.

Af stk. 3 fremgår det ligeledes, at kommunalbestyrelsen er forpligtet til at orientere offentligheden om ophævelse af kommunale fredninger. Hvordan orienteringen skal være, må afhænge af de nærmere omstændigheder, herunder fredningens indhold.

Til § 17, stk. 4

Fastsætter at Landsstyret kan iværksætte plejeforanstaltninger for et fredet område uden at dette kræver, at man skal følge samme fremgangsmåde som for gennemførelse af en fredning. Dette gælder både fredninger, der er gennemført før og efter lovens ikrafttrædelse.

Begrundelsen for denne bestemmelse er, at det vil være uhensigtsmæssigt, såfremt nødvendige plejeforanstaltninger ikke kan gennemføres, uden at skulle anvende proceduren for gennemførelse af en fredning.

Til § 18

Bestemmelsen omhandler klage over Landsstyrets afgørelser. Sådanne klager skal behandles af et naturklageudvalg. Nærmere beskrivelse af dette udvalg findes under § 55.

Til Kapitel 6. Naturskabte objekter

Til § 19

Bestemmelsen fastslår, at naturskabte objekter af botanisk, zoologisk eller geologisk art, der er af videnskabelig eller udstillingsmæssig enestående værdi tilhører det grønlandske samfund.

Bestemmelsen indeholder eksempler på, hvad der menes med naturskabte objekter. Det drejer sig bl.a. om fossiler, f.eks. af pattedyr, hvirvelløse dyr og plantedele, samt meteoritter.

Bestemmelsen omhandler kun naturskabte objekter, der er af enestående værdi. D.v.s. at det skal være helt specielle unikke objekter, eksempelvis unikke fossiler, før bestemmelsen er gældende.

Af stk. 2 fremgår det, at ovennævnte fund skal anmeldes eller afleveres til Grønlands Nationalmuseum og Arkiv. Baggrunden for at Grønlands Nationalmuseum og Arkiv

har ovennævnte kompetence er, at de besidder den arkivalske viden og har samarbejdsrelationer til de relevante institutioner i Rigsfællesskabet.

Til Kapitel 7. Beskyttede naturtyper i det åbne land

Til § 21

To naturtyper er omfattet af en generel biotopbeskyttelse, idet der ikke må foretages ændring i tilstanden af saltsøer og saltholdige søer, samt varme kilder.

Forbudet i § 21 gælder kun uden for by- og bygdezoner; altså i det åbne land. By- og bygdezonerne er fastlagt i henhold til landstingsforordning om arealanvendelse og planlægning.

Saltsøer er betegnelsen for søer, der har en betydelig større koncentration af ioner sammenlignet med almindelige ferske søer. Der kan være tale om ioner af kalcium- og magnesiumsalte samt natriumklorid, hydrogenkarbonat eller sulfatsalte. Plantevæksten omkring saltsøerne er kendetegnet ved arter, der er særlig salttolerante. Dette i Grønland sjældne plantesamfund er karakteriseret af arterne salt-ensian, steppe-annelgræs, stjerne-ensian, fugleklo-braya samt canadisk braya.

I litteraturen skelnes mellem saltholdige søer og saltsøer. Saltholdige søer er betegnelsen for søer med forhøjet saltindhold, medens saltsøer har en væsentlig højere saltkoncentration end de saltholdige søer (ledningsevnen er højere end 1300 mmho).

Saltholdige søer og saltsøer er hovedsageligt samlet i fire regioner og forekommer, hvor der findes kontinentalt klima med lav nedbør.

Der er i Grønland kun registreret ca. 16 saltholdige søer og 4 saltsøer, så det er derfor en sjælden forekommede naturtype.

Varme/homoterme kilder har en temperatur, der er konstant hele året rundt og højere end omgivelsernes temperatur i årsgennemsnit. I sydgrønland skal vandtemperaturen i en kilde derfor være over 1 grad celcius for at kilden benævnes varm/homoterm. I det øvrige Grønland er det tilstrækkeligt med temperaturer over 0 grad celcius. Kilderne fryser aldrig til, og typisk er der derfor en rig plantevegetation ved disse kilder. Nogle kilder rummer meget sjældne planter. Artsrigdommen i og omkring varme kilder afspejler sig også i et mangfoldigt dyreliv.

Grønlands varme kilder er hovedsageligt koncentreret omkring fire områder. I østgrønland på Liverpool Land og langs Blossvillekysten, i Narssaq, Qaqortoq og Nanortalik kommune samt på Diskoøen.

Beskyttelsen indebærer, at der efter landstingslovens ikrafttræden ikke må foretages ændring af tilstanden af ovennævnte naturtyper. Dette betyder, at den *hidtidige* benyttelse af saltsøerne og de varme kilder kan fortsætte. Eksempelvis vil en opdæmning af en varm kilde kunne fortsætte som hidtil, men eventuelle fremtidige opdæmninger er omfattet af bestemmelserne i § 21.

En udtømmende opregning af, hvad der er omfattet af forbuddet er ikke muligt. Generelt kan man sige, at det skal være foranstaltninger, der ændrer naturtilstanden. I princippet er alle ændringer omfattet, men ændringer, der er af midlertidig karakter, og som ikke påvirker naturtypen, vil typisk falde uden for forbudet.

Eksempler på foranstaltninger, der typisk vil være forbudt, er opdæmning af en saltsø eller en varm kilde, tilplantning i søen eller kilden, tilførsel af ferskvand til en saltsø eller tømning af en sø eller kilde, samt tilførsel af spildevand til en saltsø eller en varm kilde.

Ved at beskytte saltsøer og saltholdige søer, samt varme kilder foretages der en aktiv indsats for at beskytte landets særegne vådområder, hvilket kan ses som et bidrag til at opfylde både Biodiversitets- og Ramsarkonventionens formål. Saltsøerne og de varme kilder indeholder således på grund af de særlige kår, en beskyttelsesværdig flora og fauna.

Til § 22, stk. 1

Efter stk. 1 kan Landsstyret fastsætte regler, som beskriver og afgrænser de i § 21 nævnte naturtyper. Her er der tænkt på en vejledning om disse naturtyper, hvis der hen ad vejen viser sig behov for en sådan vejledning.

Til § 23

Heraf fremgår, at Landsstyret kan dispensere fra forbudet i § 21, men dog kun i særlige tilfælde. Dette betyder, at Landsstyret skal føre en restriktiv praksis i forbindelse med administrationen af loven, hvilket er begrundet i, at de beskyttede naturtyper betragtes som unikke for den grønlandske natur.

I vurderingen af dispensationsansøgninger indgår bl.a. en vurdering af, hvilke foranstaltninger der er tale om, men også en bedømmelse af den specifikke naturtypes naturmæssige værdi, f.eks. hvilken flora og fauna der vil blive berørt af et eventuelt indgreb.

Til § 24

Landsstyret kan ved bekendtgørelse bestemme, at andre naturtyper end de i § 21 nævnte skal være beskyttede.

Som eksempler på naturtyper, der på et senere tidspunkt - og efter høring af relevante parter - eventuelt vil kunne blive omfattet af en sådan beskyttelse kan nævnes urtelier, moser og kær, lavheder, birkeskov og krat, samt pile- og ellekrat. Alle disse naturtyper er således særegne for den grønlandske natur.

Til Kapitel 8. Beskyttelseslinier i det åbne land

Der hvor land og vand mødes - langs elve og kyster - er der en særlig stor biologisk mangfoldighed. Her lever et særligt stort antal af dyr og planter. Også mennesker tiltrækkes af elve og fjorde. Her drives der jagt og fiskeri, og her bygges der fritidshuse. Derfor er der et særligt behov for at beskytte bredderne af elve og kyststrækningerne mod bebyggelse, overudnyttelse, slitage og ødelæggelse. Derfor foreslås det, at der indføres såkaldte beskyttelseslinier langs bl.a. elve og kystlinien.

Til § 25

Indenfor en afstand af 100 meter fra saltsøer og saltholdige søer, og de varme kilder der er nævnt i § 21, samt elve, må der ikke foretages de i stk. 1 nævnte indgreb, eller andre former for ændring af terrænet.

Forbudet i § 25 gælder kun uden for by- og bygdezoner; altså i det åbne land. By- og bygdezonerne er fastlagt i henhold til landstingsforordning om arealanvendelse og planlægning.

I bestemmelsen er der en ikke udtømmende opregning af, hvad der menes med " må der ikke foretages ændringer i terrænet". Bebyggelse, beplantning, opdyrkning og dræning er således eksempler på, hvad der menes med dette begreb.

Midlertidige udgravninger f.eks. arkæologiske undersøgelser vil typisk ikke være omfattet af forbudet.

Aktiviteter i forbindelse med indvinding af drikkevand i udlagte vandindvindingsområder er undtaget fra forbudet i § 25. Dette betyder bl.a., at det ikke er forbudt at placere eksempelvis anlæg, der anvendes til offentlig vandforsyning indenfor 100 meter fra de i § 25 nævnte elve m.v.

§ 25 omhandler beskyttelse mod ændring af tilstanden indenfor beskyttelseslinien. Dette betyder, at den *hidtidige* anvendelse af arealer ved elve m.v. kan fortsætte. F.eks. vil eksisterende hytter ikke blive berørt af bestemmelsen, hvorimod planer om fremtidige hytter vil være omfattet af bestemmelsen.

Om saltsøer og saltholdige søer, samt varme kilder henvises der til bemærkningerne til kapitel 7 om beskyttede naturtyper.

Afstandskrav til elve er ikke noget nyt fænomen. Landsstyret (Direktoratet for Boliger og Infrastruktur) har allerede i dag en praksis i forbindelse med arealtildelinger, hvor der som standardvilkår fastsættes, at en hytte ikke må placeres tættere end 100 meter fra elve. Sisimiut Kommune anbefaler, at arealtildelinger til hytter i det åbne land sker på vilkår af, at der holdes en afstand på minimum 200 meter til elve og søer, hvilket Landsstyret efterkommer og indarbejder i vilkårene til arealtildelinger i den respektive kommune.

Elve er en af de naturtyper der er omfattet af § 25. Det er alene de elve, som er levested for ørreder, der er omfattet af begrebet "elve" i § 25.

Foruden at styrke beskyttelsen af naturen skal reglerne om beskyttelseslinier omkring saltsøer og saltholdige søer, samt elve og varme kilder ses som et led i en opfyldelse af de målsætninger, som Ramsarkonventionen om beskyttelse af vådområder indeholder.

Til § 26

Bestemmelsen fastsætter en beskyttelseslinie uden for by- og bygdezonerne fra kystlinien, således at der inden for en afstand af 100 meter fra kystlinien, ikke må foretages nogen form for ændringer i terrænet, herunder placeres bebyggelse, foretages beplantning, ske opdyrkning eller dræning. Der er her tænkt på opdyrkning og dræning, der ikke foretages i landbrugserhvervsmæssig øjemed, da landbrugsaktiviteter som nedennævnt er undtaget for forbudet.

Kystlinien er den linie hvor land og hav (fjord) mødes ved højvande.

Til § 27, stk. 1, 2

Landbrugsaktiviteter er efter stk. 1 undtaget fra reglerne i §§ 25 og 26. D.v.s. at aktiviteter der er forbundet med det at drive landbrug - og som er reguleret af landbrugslovgivningen - ikke er omfattet af de forbud som er nævnt i §§ 25 og 26. Således er f.eks. en fåreavler ikke forhindret i at opdyrke helt op til en elv eller helt ud til kystlinien.

Efter stk. 2 kan Landsstyret ved bekendtgørelse dog fastsætte, at §§ 25 og 26 også skal gælde for landbrugsaktiviteter.

Til § 28

Bestemmelsen fastsætter, at råstofaktiviteter - herunder efterforskning og udvinding - der foregår efter råstofloven ikke er omfattet af forbudet i §§ 25 og 26. D.v.s. at efterforsknings- og udvindingsaktiviteter ikke forhindres af lovens bestemmelser om beskyttelseslinier.

Til § 29

Ved fangst- og overlevelseshytter forstås hytter, der er etableret af en kommune eller organisation m.v., og som primært anvendes til fangst, eller står til rådighed i forbindelse med nødsituationer. Hytter, der er etableret af enkeltindivider, er således ikke omfattet af denne undtagelsesbestemmelse.

Til § 30

Såfremt der for et nærmere afgrænset geografisk område udarbejdes en frilandsplan i henhold til landstingsforordning om arealanvendelse og planlægning, kan en sådan plan indeholde bestemmelser, som fraviger fra forbudene i §§ 25 og 26, herunder at frilands- og turisthytter kan placeres nærmere end 100 meter fra kystlinien, uanset forbudet i § 26. En sådan frilandsplan skal godkendes af Landsstyret.

Til § 31

Landsstyret kan i særlige tilfælde dispensere fra bestemmelserne i §§ 25 og 26. Da der står "i særlige tilfælde" vil Landsstyret føre en restriktiv praksis i forbindelse med administration af loven.

Til § 32

Landsstyret kan fastsætte regler om, at andre naturtyper end de i §§ 25 og 26 nævnte, skal have beskyttelseslinier.

Her kan tænkes fastsættelse af eventuelle beskyttelseslinier ved eksempelvis urtelier, søer, moser og kær, lavheder, birkeskov- og krat samt pile- og ellekrat, eller andre særegne naturtyper.

Til Kapitel 9. Udsætning, hold, indførsel og udførsel m.v. og handel med vilde dyre- og plantearter:

Til § 33, stk. 1 og 2

Dyr, planter og mikroorganismer, der ikke forekommer naturligt vildtlevende i Grønland, må efter stk. 1 ikke udsættes eller opdrættes i naturen, hvilket er i overensstemmelse med Biodiversitetskonventionen, som Grønland er omfattet af, da en sådan regel er medvirkende til at beskytte den naturlige hjemmehørende biodiversitet.

Efter stk. 2 omfatter forbudet også de tilfælde, hvor der ønskes indført vilde dyr fra udlandet, hvor arten rent faktisk forekommer naturligt vildtlevende i Grønland, eksempelvis indførsel af rensdyr eller moskusokser fra udlandet.

Ved "opdrættes i naturen" tænkes primært på dambrug eller lignende opdræt, under forhold, der ikke er "lukkede" eller afsøndrede fra naturen.

Landsstyret kan dispensere fra forbudet, og i den forbindelse fastsætte vilkår til beskyttelse af naturen. Dispensationen skal ske på baggrund af en udarbejdet naturkonsekvensvurdering svarende til den i § 41 krævede vurdering, d.v.s. at den der søger om dispensation skal redegøre for planerne for udsætningen eller opdrættet samt hvilke konsekvenser, projektet anses at have for landskabet eller fjord- og havområdet og naturen, herunder for de vilde dyr og planter.

Denne dispensation kan også være en generel dispensation, herunder en autorisation til at udsætte eksempelvis specifikke planter.

Til § 33, stk. 3,4 og 5

Efter stk. 3 har Landsstyret mulighed for at udrydde dyre- og plantearter, samt mikroorganismer, hvis de skønnes at udgøre en risiko for de naturligt forekommende vilde dyr, planter og mikroorganismer. Dette kan f.eks. ske hvis disse dyr m.v. er udsat i naturen uden tilladelse, er indslæbt eller har spredt sig på naturlig måde fra et sted til et andet.

Ved "indslæbt" tænkes på de tilfælde, hvor mennesker ikke bevidst har udsat dyr m.v. i naturen, men ubevidt har gjort dette, f.eks. ved udledning i ballastvand, ved indførsel af tømmer med levedygtige fremmede organismer eller ved, at dyr m.v. der har "været blinde passagerer" på skibe, har anløbet en grønlandsk havn.

Efter stk. 4 kan Landstyret fastsætte regler med henblik på at hindre indslæbning af de i stk. 1 nævnte arter. Det vurderes, at der for øjeblikket ikke er behov for at fastsætte regler herom, men i internationalt regi arbejdes der med problemet. Der har i den forbindelse været fremsat ideer om at udarbejde internationale regler herom. Hvis dette sker, og Grønland bliver omfattet af disse regler, giver bestemmelsen Landsstyret grundlag for at implementere sådanne forpligtigelser.

Efter stk. 5 kan flytning og udsætning af vilde dyrearter fra et sted til et andet sted i Grønland kun ske med godkendelse fra Landsstyret. Formålet med bestemmelsen er et ønske om at beskytte naturen, idet der før en sådan flytning og udsætning bør foretages en nøje vurdering af konsekvenserne heraf. Igennem årene har der i begrænset omfang foregået en sådan flytning og udsætning, f.eks. flytningen af moskusokser fra Kangerlussuaq til Ivittut.

Til § 34

Forbudet mod hold af pattedyr og fugle i indhegnede områder gælder kun for *vilde* pattedyr og fugle. Husdyrhold i indhegninger, f.eks. fårehold, hønsehuse m.v. eller hundehold er således ikke omfattet af forbudet.

Til § 35

Allerede i dag er Grønland omfattet af regler der regulerer udnyttelsen af vilde dyre- og plantearter. Grønland er således omfattet af Washingtonkonventionen (CITES) som regulerer international handel med udryddelsestruede planter og dyrearter.

Til § 36

Ved totalfredede dyre- og plantearter forstås dyr og planter, som ikke på noget tidspunkt af året må være genstand for fangst og jagt eller indsamling.

Efter bestemmelsen er handel med totalfredede dyre- og plantearter, samt dele heraf forbudt. Besiddelse af totalfredede arter, eller dele heraf, er derimod ikke forbudt. Landsstyret kan dog efter § 36, stk. 2 fastsætte regler om besiddelse af sådanne arter, herunder at besiddelse af sådanne arter er forbudt.

Til Kapitel 10. Genetiske ressourcer

For at gøre naturbeskyttelsesloven tidssvarende har det været nødvendigt at medtage bestemmelser om genetiske ressourcer, bl.a. for at sikre at udnyttelsen af sådanne ressourcer kommer det grønlandske samfund økonomisk til gode.

Dette kapitel omhandler genetiske ressourcer, der forekommer naturligt i naturen, modsat de i kapitel 11 nævnte genetisk modificerede organismer, der ikke forekommer naturligt i naturen. Sådant genetisk materiale kan stamme fra planter, dyr og mikroorganismer m.v.

Langt den overvejende del af disse genetiske ressourcer er mikroorganismer. Den grønlandske biodiversitet hvad angår mikroorganismer er ikke alene af stor videnskabelig værdi; den rummer også et kommercielt potentiale. Der er allerede fundet interessante organismer og muligheden for at finde helt nye, kommercielt interessante organismer og enzymer er også til stede. Den grønlandske natur rummer således helt unikke økologiske nicher, f.eks. kolde, varme eller radioaktive kilder, gletchere, indlandsisen og ikaitsojler, for blot at nævne nogle få. Mikroorganismer fra disse nicher producerer enzymer, som er virksomme ved lave temperaturer, og kan derfor tænkes anvendt i nye, energibesparende og hygiejniske, industrielle processer. Man kan derfor forestille sig, at udenlandske interessenter i de kommende år ønsker at udnytte disse organismer, eksempelvis kulderesistente organismer, i forbindelse med produktionen af diverse produkter.

Kap. 10 finder ikke anvendelse på menneskets genetiske ressourcer, og kommer således ikke i konflikt med sundhedsvæsenets og sundhedsforskningens eventuelle behov for at udtage, indsamle, opbevare og registrere humanbiologisk væv og humangenetiske informationer.

Biodiversitetskonventionen - som Grønland også er omfattet af - indeholder nogle vigtige regler på dette område. Heraf fremgår bl.a., at hvert land har suveræne rettigheder over deres egne naturlige ressourcer og deres udnyttelse, og at ingen uden forudgående tilladelser kan indsamle de genetiske ressourcer. Det fremgår ligeledes, at resultaterne fra forskning, udvikling og kommerciel udnyttelse skal deles retfærdigt og ligeværdigt, og at lande, der stiller deres biologiske diversitet til rådighed, skal have mulighed for at deltage i bioteknologiske forskningsaktiviteter.

Forslaget vil bl.a. sikre, at Grønland er "på forkant med udviklingen" og implementerer forpligtelserne i biodiversitetskonventionen.

Til § 37, stk. 1 og 2

Stk. 1 omfatter principielt alle former for erhvervelse af alle slags genetiske ressourcer i Grønland, der er omfattet af landstingsloven. Det betyder f.eks., at fisk, muslinger, rejer og andre invertebrater, der er reguleret af fiskerilovgivningen, ikke er omfattet af bestemmelsen jf. § 3, stk. 2. Heller ikke genetiske ressourcer vedrørende domesticerede arter som f.eks. får eller kultiverede planter er omfattet.

På grund af bestemmelsens brede karakter er det nødvendigt at fastsætte en række undtagelser. Derfor indeholder stk. 2 et sæt undtagelser, der dog alle har tilfælles, at de kun gælder, hvis den erhvervelse m.v., der er tale om, respekterer andre regler i forslaget eller bestemmelser fastsat i henhold til forslaget. F.eks. omfatter undtagelserne ikke erhvervelse af fredede arter eller indsamling i fredede områder, hvor der gælder et totalt indsamlingsforbud. Det er også en selvfølge, at såfremt der findes relevante regler i anden grønlandsk lovgivning, må også sådanne regler respekteres, idet § 37 ikke tilsigter at ændre disse regler.

Stk. 2, nr. 1 om erhvervelse til direkte brug eller fortæring vedrører f.eks. pattedyr og fugle, der nedlægges ved lovlig jagt, herunder i erhvervsmæssigt øjemed, eller f.eks. indsamling af bær.

Udtrykket "direkte brug eller fortæring" betyder, at selvom der lovligt kan indsamles f.eks. planter, vil det ikke være lovligt at udnytte det genetiske materiale i disse til f.eks. erhvervsmæssige bioteknologiske formål, idet dette ikke kan betegnes som "direkte brug". Mikroorganismer er ikke omfattet af nogen af de undtagelsesbestemmelser, der accepterer en erhvervsmæssig udnyttelse. En udnyttelse af det genetiske materiale i disse til et erhvervsmæssigt formål, kræver derfor allerede af den grund et forudgående informeret samtykke efter hovedreglen i stk. 1.

Det bemærkes, at suveræniteten over genetiske ressourcer næppe kan hævdes uden for Grønlands grænser, f.eks. hvis genetisk materiale i bær eller planter, lovligt indsamlet efter stk. 2, nr. 1 eller nr. 2, og siden udført fra Grønland, udnyttes erhvervsmæssigt til bioteknologiske formål.

Stk. 2, nr. 2 om erhvervelse i privat og personlig øjemed omfatter f.eks. planter, der indsamles til et privat herbarium, insekter, der indsamlet som led i en hobby, en skoleklasses botanisering el. lign.

Til § 37, stk. 3

Stk. 3 om, at der i et samtykke efter stk. 1 kan fastsættes de vilkår, der skønnes nødvendige til sikring af, at en rimelig andel af udbyttet ved forsknings- og erhvervsmæssig udnyttelse af genetiske ressourcer, tilfalder det grønlandske samfund, er i overensstemmelse med reglerne i Biodiversitets-konventionen.

Det bemærkes, at Biodiversitets-konventionen forudsætter, at bestemmelserne administreres på en rimelig måde, d.v.s. ikke så restriktivt, at adgang i praksis bliver umulig, og samtidig således at der ikke diskrimineres mellem de lande, der ønsker adgang.

Det bemærkes, at de kontrakter, der fastsætter vilkår for adgang til indsamling af genetiske ressourcer, kan være meget komplicerede, især hvis indsamlingen tager sigte på udvikling af bioteknologiske produkter. F.eks. kan det være relevant at tage stilling til omfanget af og betingelser for royalties, ejendomsret til patenter m.v. Det vil derfor kunne være nødvendigt, at Landsstyret søger professionel bistand, f.eks. advokatbistand, hvor mere komplicerede kontrakter kommer på tale.

Til § 37, stk. 4

Efter stk. 4 kan Landsstyret fastsætte nærmere bestemmelser om undersøgelse og udnyttelse af Grønlands genetiske ressourcer. Det betyder bl.a., at Landsstyret kan udvide, præcisere og supplere undtagelserne i stk. 2.

Reglen om, at Landsstyret kan fastsætte bestemmelser om undersøgelse af Grønlands genetiske ressourcer omfatter også en regulering af rent videnskabelige undersøgelser i Grønland, hvis de nugældende regler skal revideres eller skønnes utilstrækkelige.

Endelig er der en adgang til at fastsætte bestemmelser om offentlighedens inddragelse i beslutningsprocesserne d.v.s. beslutninger efter stk. 1, 3 og 4. En sådan inddragelse kan imidlertid også ske ad hoc og konkret, f.eks. i tilfælde af indgåelsen af en større kontrakt efter stk. 1 og 3, og eventuelt stk. 4, enten ved en passende høring af kommuner, interesseorganisationer, forskningsinstitutioner m.v. eller ved annoncering og opfordring til kommentering af et resumé af kontraktudkastet. En høring eller annoncering må naturligvis respektere de forretningshemmeligheder, som der opnås enighed med den anden part om, at udkastet indeholder.

Der er næppe et umiddelbart behov for at fastsætte en bekendtgørelse eller lignende efter stk. 4, men den internationale udvikling kan gøre noget sådant aktuelt senere.

Til Kapitel 11. Genetisk modificerede organismer

For at gøre naturbeskyttelsesloven tidssvarende er det nødvendigt at have bestemmelser om genetisk modificerede organismer (GMO'er), bl.a. for at sikre, at naturen og menneskers sundhed beskyttes i forbindelse med fremstilling, udnyttelse, brug og forvaltning af GMO'er. Det skyldes ikke mindst, at den bioteknologiske industri er i rivende udvikling. Grønland vil derfor ikke - ikke engang i det korte løb - kunne undgå at blive berørt af bioteknologiske produkter, og må derfor være rustet til både at møde udfordringerne i form af de risici, der kan være, og at være i stand til at udnytte eventuelle fordele.

Modsat de i kapitel 10 nævnte genetiske ressourcer forekommer GMO'er ikke naturligt i naturen, men er "kunstigt" fremstillede. Loven omhandler imidlertid kun de *levende* modificerede organismer, altså organismer der er i stand til at overføre eller replicere genetisk materiale.

Kap. 11 omfatter alle forekommende levende genetiske modificerede organismer, herunder GMO'ere der indgår i medicinske produkter og i fødevarer. Kap. 11 hindrer ikke import og anvendelse af lægemidler, vacciner, transplantationsmateriale og medicinsk udstyr af enhver art. Dette vil i praksis sige, at den nuværende anvendelse af lægemidler uhindret kan fortsætte. Kap. 11 hindrer heller ikke anvendelse af GMO'ere i fødevarereproduktionen, såfremt disse produkter har været anvendt i fødevarereproduktionen før landstingslovens ikrafttræden. Hvorledes kontrollen med "nye" produkter i fødevarereproduktionen skal varetages- og i hvilken udstrækning der skal gives dispensation efter stk. 3 til anvendelse af sådanne organismer i

fødevarereproduktionen - vil blive taget op til en nærmere vurdering efter landstingslovens ikrafttræden.

Kap. 11 omfatter alle GMO'ere fordi alle typer GMO'ere kan indebære risici for naturen og for menneskets sundhed, men også fordi nedennævnte Cartagena Protokol om Biosikkerhed omfatter alle GMO'ere.

Det genteknologiske område har en så kompleks karakter, at det vil være hensigtsmæssigt at der foregår en løbende dialog mellem de danske og grønlandske myndigheder, der administrerer dette område. Herved kan Grønland bl.a. indhøste viden og erfaringer på et område, som er nyt for Grønland, men som samtidig er under stadig forandring. Det kan ligeledes være aktuelt, at der indgås en egentlig samarbejdsaftale mellem myndighederne i Danmark og Grønland.

Biodiversitetskonventionen forpligter landene til en vis regulering m.v. af levende, modificerede organismer, som kan formodes at have negative virkninger for bevaring og bæredygtig udnyttelse af biodiversitet. Ifølge konventionen skal der også tages hensyn til menneskers sundhed. Endvidere er der visse forpligtelser til at give oplysninger om eventuelle risici ved udførsel af sådanne organismer. Grønland er allerede i dag omfattet af disse forpligtelser, men det har ikke hidtil været nødvendigt at implementere dem.

På baggrund af bestemmelserne i Biodiversitetskonventionen blev der i slutningen af 90'erne udarbejdet en speciel international aftale om biosikkerhed, kaldet Cartagena Protokollen om Biosikkerhed.

Formålet med Cartagena Protokollen om Biosikkerhed er at beskytte naturen og menneskets sundhed i forbindelse med grænseoverskridende overførsel, håndtering og anvendelse af GMO'ere.

Den danske regering har ratificeret Cartagena Protokollen med forbehold for Grønland.

Vedtagelse af naturbeskyttelsesloven vil tilvejebringe et lovgivningsmæssigt grundlag for at Grønland kan opfylde Cartagena Protokollen. Hvis lovforslaget vedtages, får Landsstyret ligeledes kompetence til at gennemføre en mere detaljeret regulering af området i form af en bekendtgørelse. På dette tidspunkt vil Landstinget ligeledes kunne vedtage, at Grønland skal være omfattet af Cartagena Protokollen.

Til Kapitel 12. Færdsel og ophold i naturen

Til § 39, stk. 1 og 2

Stk. 1 fastsætter, at alle har adgang til at færdes og opholde sig i naturen. Det er således en markering af princippet om allemandsretten.

Stk. 2 fastsætter imidlertid det naturlige forbehold, at denne frie adgang til at færdes og opholde sig i naturen, samt de dertil hørende aktiviteter, ikke gælder for de områder, hvor der i fredningsbestemmelser eller på anden måde er fastsat begrænsninger for almenhedens adgang til færdsel og ophold. Dette kan f.eks. være i de tilfælde, hvor der er fastsat begrænsninger for færdsel efter lovens kapitel 2-4.

Til § 39, stk. 5

Landsstyret kan fastsætte regler om adgang til færdsel og ophold i naturen, herunder om anvendelse af motoriserede befordringsmidler. Bestemmelsen er tiltænkt som et eventuelt supplement til miljøforordningens regler om anvendelse af motoriserede befordringsmidler i de tilfælde, hvor der ikke er miljøproblemer forbundet med færdslen, men hvor det er naturhensyn der skal tages.

Til § 39, stk. 6

Denne bestemmelse om, at Landsstyret kan fastsætte regler om at arrangører af ture har pligt til at anvende guide er medtaget i loven, fordi det i flere tilfælde har vist sig ønskeligt, såfremt Landsstyret har kompetence til administrativt at kræve en guide i forbindelse med et turistarrangement.

Bestemmelsen vil bl.a. kunne være relevant i forbindelse med turarrangementer i de fredede områder.

Til Kapitel 13. Naturpleje og naturgenopretning

Til § 40, stk. 1, 2 og 3

Stk. 1 opfylder et behov for at kunne fastsætte regler om naturpleje også i områder, der ikke er fredede.

Stk. 2 indebærer, at Landsstyret for nærmere afgrænsede områder, uden at gennemføre en fredning kan fastsætte regler med det formål at beskytte den eksisterende landskabsstruktur, herunder vegetation og jordlag.

Eksempler på beskyttelse af vegetation kan f.eks. være beskyttelse mod overgræsning fra vilde dyr i fredede områder, eller i forbindelse med flyttede moskusoksebestande.

Ved beskyttelse af jordlag er specielt tænkt på foranstaltninger, der forhindrer eller delvist forhindrer erosion.

Bestemmelsen er ikke tiltænkt anvendt i forbindelse med beskyttelsen af den eksisterende landskabsstruktur på arealer, der anvendes til landbrugsaktiviteter, idet anden lovgivning regulerer dette område.

Efter stk. 3 kan Landsstyret fastsætte regler om, at arealer i nuværende landbrugsområder skal friholdes for landbrugsaktiviteter. Her tænkes der på arealer i landbrugsområder, der endnu ikke er opdyrket.

Efter stk. 3 har Landsstyret ligeledes mulighed for at fastsætte regler om at friholde mulige fremtidige landbrugsområder for landbrugsaktiviteter. Dette kan være særligt relevant, såfremt et områdes naturtilstand vil kunne blive væsentligt forringet, hvis der kommer landbrugsaktiviteter i området.

Til § 40, stk. 4

Landsstyret kan fastsætte regler om forvaltningsplaner, bl.a. for at sikre, at områder plejes hensigtsmæssigt.

Udarbejdelse af sådanne forvaltningsplaner vil ske i et tæt samarbejde med berørte kommuner.

Til Kapitel 14. Naturkonsekvensvurdering

Baggrunden for bestemmelsen i § 41 er ønsket om, at der forinden større anlægsarbejder eller placering af anlæg eller virksomhed, der i væsentlig grad vil kunne medføre ændring af landsskabets eller saltvandsområders karakter eller væsentligt vil kunne påvirke naturen, udarbejdes en redegørelse - en naturkonsekvensvurdering - der beskriver hvilke konsekvenser, projektet anses at have for landskabet/fjord- og havområdet og naturen.

Eksempel på anlægsarbejder m.v. der vil kunne være pålagt kravet om konsekvensvurdering er vejanlæg og vandkraftsudvinding.

Der er således et væsentlighedskriterium; nemlig at der skal være tale om et projekt, der vurderes væsentligt at kunne påvirke landskabet/hav- og fjordområder eller naturen, herunder dyr og planter.

Hensigten med denne redegørelse er at give Landsstyret en kvalificeret mulighed for at vurdere, hvilken betydning et projekt vil have på f.eks. landsskabets karakter eller på fauna og flora. Redegørelsen vil også kunne danne grundlag for en vurdering af, hvorvidt Landsstyret skal fastsætte vilkår til en eventuel godkendelse af et projekt.

En naturkonsekvensvurdering vil ligeledes give de berørte kommuner og organisationer og foreninger samt lokalbefolkningen bedre mulighed for at overskue og diskutere konsekvenserne for landskabet og naturen, før et større projekt tillades.

Redegørelsen skal udarbejdes af den der planlægger ovennævnte aktiviteter. Baggrunden herfor er, at den der kender mest til projektet i opstartsfasen af naturlige grunde er den, som har planer om gennemførelse af projektet. Desuden er en sådan regel i overensstemmelse med filosofien bag det almene princip om, at forurenere betaler.

Kravet om udarbejdelse af naturkonsekvensvurderinger skal delvist ses i sammenhæng med miljøforordningens krav om miljøgodkendelser af særligt forurenende virksomheder. Miljøforordningens formål er således bl.a. at forhindre eller begrænse en given forurening, hvilket inddirekte også kan være til gavn for naturen.

Til § 42

Bestemmelsen fastsætter, at aktiviteter der hjemles i råstofloven er undtaget for kravene i § 41, stk. 1. Den der ønsker at foretage aktiviteter efter råstofloven - herunder efterforskning og udvinding - skal ifølge bemærkningerne til råstofloven før sådanne aktiviteter udarbejde en beskrivelse af virkningerne på miljøet.

Til Kapitel 15. Friluftsklamer

Til § 44

Reklamer kan foruden traditionelle skilte m.v. også være påmalede reklamer på klipper m.v.

Anvendelse af friluftsklamer i forbindelse med midlertidige arrangementer m.v. af maksimalt to ugers varighed er ikke omfattet af forbudet. Denne undtagelsesbestemmelse er ny i forhold til den bestemmelse om friluftsklamer, der findes i naturfredningsloven af 1980. Baggrunden herfor er, at forbudet ikke er tiltænkt de tilfælde, hvor der kun er tale om reklamering i forbindelse med midlertidige arrangementer m.v., herunder ved sportsarrangementer.

Til Kapitel 16. Administration m.v

Dette kapitel indeholder en række forskellige forhold, der har det tilfælles, at de har relationer til administrationen af loven.

§§ 45-48 beskriver kommunernes rolle.

Til § 45

Bestemmelsen regulerer kommunernes kompetence indenfor naturbeskyttelsesområdet.

Forslagets udgangspunkt er, at det er Landsstyret der har en række kompetencer efter loven. Efter § 45 kan Landsstyret imidlertid pålægge en eller flere kommunalbestyrelser at varetage nærmere afgrænsede områder, som det efter landstingsloven påhviler Landsstyret at varetage.

Denne bestemmelse er kun tiltænkt at blive anvendt, såfremt pågældende kommunalbestyrelse (r) er indforstået med at udøve beføjelser, der i denne lov er tillagt Landsstyret. Denne bestemmelse er således ikke tiltænkt anvendt til at tvinge kommunalbestyrelser til at overtage beføjelser og dermed ansvaret for forhold, der er reguleret i denne landstingslov.

Bemyndigelsen efter denne bestemmelse kan ske ved en administrativ beslutning af Landsstyret, og kræver derfor ikke nødvendigvis udstedelse af regler herom.

Til § 46

Efter denne bestemmelse har Landsstyret mulighed for at bestemme, at hele tilsynet med landstingslovens overholdelse eller noget af tilsynet skal udøves af en, flere eller samtlige kommunalbestyrelser. En sådan eventuel overdragelse af tilsynskompetence vil ske i samråd med den berørte kommunalbestyrelse, og kun såfremt pågældende kommunalbestyrelse er indforstået hermed.

Til § 47

For bl.a. at have et overblik over kommende kommunale vedtægter, og for at kunne føre tilsyn med at der ikke vedtages regler, der er i strid med landstingsloven, fastsættes det, at Landsstyret skal stadfæste kommunale vedtægter, der ønskes

vedtaget efter denne landstingslovs ikrafttrædelse. Såfremt der ikke er sket en sådan stadfæstelse, har vedtægten ingen retsvirkning.

Kundgørelse af kommunale vedtægter skal ske på samme måde som ved kundgørelse af landstingslove og forordninger eller bekendtgørelser, herunder optagelse i Nalunaarutit.

Til § 48

Det har i praksis vist sig meget vanskeligt at danne sig et overblik over, hvilke kommunale vedtægter, der findes inden for naturbeskyttelsesområdet. Grønlandsk lovregister indeholder nogle af de eksisterende kommunale vedtægter, men ikke nødvendigvis dem alle (Det er ikke noget krav, at en kommunal vedtægt er medtaget i lovregisteret for at have retskraft).

For at få et overblik over omfanget af de kommunale vedtægter fastsættes det, at Landsstyret registrerer eksisterende kommunale vedtægter på baggrund af kommunalbestyrelsens oplysninger herom. Oplysningerne skal indsendes til Landsstyret senest 1 år efter denne landstingslovs ikrafttrædelse efter nærmere anvisning fra Landsstyret. Denne anvisning vil i praksis ske ved, at Landsstyret efter landstingslovens ikrafttræden tilskriver samtlige kommuner og anmoder dem om at indsende de ønskede oplysninger, eventuelt i skemaform, således at registreringen bliver lettere, og der eventuelt kan udarbejdes en samlet oversigt.

Til § 49

Bestemmelsen tager sigte på internationale overenskomster, d.v.s. aftaler, traktater, konventioner og protokoller, hvor Grønland efter sædvanlig forudgående høringsprocedure er omfattet af den danske ratifikation. Bestemmelsen vedrører derfor kun implementering af sådanne overenskomster.

Med denne bestemmelse fastsættes det, at Landsstyret kan fastsætte regler til opfyldelse af de internationale overenskomster på naturområdet, som den danske regering på Grønlands vegne har ratificeret. Dette betyder, at såfremt Grønland omfattes af en international konvention m.v. skal Landsstyret sørge for at udarbejde bestemmelser, der sikrer overholdelsen af konventionen m.v.

Til § 50

Bestemmelsen er inspireret af den danske naturbeskyttelseslov, hvor miljøministeren har mulighed for at nedsætte sagkyndige råd til at rådgive sig om spørgsmål inden for lovens område.

Såfremt der nedsættes et Naturbeskyttelsesråd efter denne lov er det ligeledes tiltænkt kun at rådgive Landsstyret i generelle sager, og altså ikke i konkrete sager. Rådet er heller ikke tiltænkt at have nogen form for administrative beføjelser.

Sammensætningen af rådet og dets funktionsperiode m.v. afgøres af Landsstyret ved administrativ beslutning. Såfremt rådet nedsættes, skal det være bredt sammensat og bl.a. være repræsenteret af brugerinteresser.

Til § 51

Bestemmelsen giver Landsstyret bemyndigelse til at fastsætte regler om brugerbetaling i forbindelse med lovens administration, herunder til dækning af myndighedernes omkostninger ved behandling af sager om tilladelser eller dispensationer og ved behandling af klagesager, men kun i tilfælde, hvor en person m.v. ved ansøgning, klage og lignende har givet anledning til en myndighedsbehandling.

Til Kapitel 17. Tilsyn m.v.

Til § 52

Landsstyret påser overholdelsen af denne landstingslov og de regler, der er udstedt efter landstingsloven.

Grundet forskellige forhold, herunder landets størrelse, vil tilsynet primært være en forpligtigelse til at reagere i de tilfælde, hvor Landsstyret bliver gjort opmærksom på, at der foreligger overtrædelser af landstingsloven. Men Landsstyret vil også i det omfang det er muligt foretage et præventivt tilsyn rundt i landet.

Til § 53

Da der ikke er privat ejendomsret til arealer i Grønland, benyttes begrebet "indehaver af en brugsrettighed" i stedet for eksempelvis "ejer af en ejendom".

-

Til Kapitel 18. Klage og søgsmål

-

Til § 55, stk. 1 og 2

I naturfredningsloven af 1980 er der ikke mulighed for at påklage Landsstyrets - eller kommunalbestyrelsens, hvis den har fået kompetence til at træffe afgørelser efter loven- afgørelser til et uvildigt klageudvalg. Det er der derimod inden for miljøområdet, idet der i landstingsforordning om beskyttelse af miljøet er nedsat et sådant klageudvalg, som benævnes Miljøklageudvalget.

Landsstyret har fundet, at det ligeledes er ønskeligt at der på naturbeskyttelsesområdet findes et uvildigt klageudvalg, der kan behandle Landsstyrets- eller kommunalbestyrelsens, (hvis kommunen har fået overdraget beføjelser efter loven) afgørelser.

Klageberettigede efter denne lov er den samme kreds af personer m.v., som har klageadgang til Miljøklageudvalget ifølge landstingsforordning om beskyttelse af miljøet.

Naturklageudvalget kan efterprøve et skøn. Udvalget kan afvise en klage, hvis klageren ikke opfylder procesbetingelserne.

Som det fremgår af § 58 fastsætter Landsstyret regler om udvalgets sammensætning. Medlemmerne af klageudvalget må ikke være medlemmer af Landsstyret.

Honorering af udvalgets medlemmer sker efter reglerne i landstingslov om vederlag m.v.. til medlemmer af Landstinget.

Til §§ 56 og 57

§§ 56 og 57 fastsætter det udgangspunkt, at en klage har opsættende virkning for godkendelser, tilladelser og påbud og forbud, der er givet efter landstingsloven. Der er dog mulighed for, at Landsstyret kan gøre undtagelse for dette udgangspunkt.

Efter § 57 må en borger ikke påbegynde bygge- og anlægsarbejder - som vedkommende har fået tilladelse til efter landstingsloven - før den i § 55, stk. 3 nævnte klagefrist (6 uger) er udløbet. Efter § 57, stk. 2 kan Landsstyret dog i særlige tilfælde bestemme, at sådanne bygge- og anlægsarbejder kan påbegyndes, selvom klagefristen endnu ikke er udløbet.

Til Kapitel 19. Sanktioner m.v.

Af sanktionsbestemmelserne fremgår det, at overtrædelser af en række af landstingslovens bestemmelser eller regler der er udstedt efter denne landstingslov kan sanktioneres ved bøde og konfiskation. En form for administrativ sanktion er reguleret i § 63, hvoraf det fremgår, at Landsstyret kan tilbagekalde tilladelser og

godkendelser, hvis der sker overtrædelser af landstingsloven eller af regler udstedt efter landstingsloven. Det fremgår endvidere af § 63, stk. 2, at Landsstyret i særlige tilfælde kan afslå en ansøgning om tildeling af en tilladelse eller godkendelse, såfremt den pågældende ansøger på et tidligere tidspunkt har overtrådt bestemmelser indenfor naturbeskyttelsesområdet.

Anvendelsen af § 63, stk. 1 og 2 kan alene ske i de tilfælde, hvor overtrædelsen af landstingsloven eller af regler udstedt efter landstingsloven, er fastslået ved dom.

Til Kapitel 20. Ikrafttrædelse m.v.

Af § 64, stk. 2 fremgår, at reglerne i naturfredningsloven af 1980 om nationalparken opretholdes indtil de eventuelt ændres. Efter stk. 2 og 3 har Landsstyret kompetence til at fastsætte samtlige regler om naturbeskyttelse i en bekendtgørelse om Nationalparken i Nord- og Østgrønland og til samtidig at ophæve reglerne i §§ 15 og 16 i naturfredningsloven af 1980, således at denne lov dermed i sin helhed er ophævet.

Lovforslaget har været til offentlig høring

I perioden 2. maj 2002 til 20. juni 2002 var udkast til forslag til naturbeskyttelseslov i offentlig høring. Nærværende lovforslag er i stor udstrækning blevet udarbejdet på baggrund af de høringssvar, som indkom i forbindelse med høringen. Det vurderes således, at der ikke er nogen væsentlige elementer i høringssvarene, som ikke er blevet tilgodeset i nærværende forslag.

Lovforslaget var til behandling på Landstingets efterårssamling 2002

Landstinget behandlede på efterårssamlingen 2002 et forslag til naturbeskyttelseslov, men p.g.a. valgudskrivelse blev forslaget imidlertid ikke færdigbehandlet.

2002 lovforslaget svarer i store træk til det nuværende forslag.

En arbejdsgruppe har udarbejdet en indstilling om indholdet i lovforslaget

Landsstyremedlemmet for Infrastruktur, Miljø og Boliger nedsatte i foråret 2003 en bredt sammensat arbejdsgruppe med den opgave at udarbejde en indstilling til Landsstyret om indholdet i en kommende naturbeskyttelseslov. Arbejdsgruppen har herefter fremkommet med en række forslag til justeringer af det forslag til

naturbeskyttelseslov, som Landstinget behandlede på efterårssamlingen 2002. Disse forslag er indarbejdet i nærværende lovforslag.